

Grundlag end det nu foreliggende. Lovforslaget om Begunstigelser for en Central-kasse omfattede saaledes hele det danske Landbrug, medens der i det foreliggende Forslag kun er Tale om flere smaa Foreninger. Den nævnte Centralkasses Midler skulde tilvejebringes ved Laan, der bleve modtagne fra andre Pengeinstitutter, idet man, vistnok med Rette, gik ud fra, at der er Penge nok, naar man blot kan faa fat i dem. Det var Meningen, at man fra Sparekasser eller andre Pengeinstitutter skulde kunne faa Laan og derved Midler til Ublaan til andre mod sekundært Pant eller anden Sikkerhed. Men for at et saadant Laaneinstitut kunde komme til at virke, skulde der selvfølgelig være en Garanti, og man forlangte da, at Staten skulde garantere for 10 pCt. af Indskudssummen, dog ikke under 1 Mill. og ikke over 3 Mill. Det var Princippet, at der skulde tilvejebringes en Garanti for denne Kasses Driftslaan til Landbruget. Laanene skulde være sekundære Prioritetslaan eller Laan mod anden Sikkerhed, og Renten af Laanene maatte ikke overstige $4\frac{1}{2}$ pCt.; om den skulde være $4\frac{1}{2}$ pCt. eller derunder, vilde afhænge af Forholdene. Men der var et, som ikke blev fordret, det var den solidariske Forpligtelse, og der var ikke Tale om nogen som helst Indmeldelse i Foreningen. Enhver, der ønskede at faa Laan, kunde henvende sig til denne Forening; havde han faa Sikkerhed at byde, det være sig af den ene eller den anden Art, kunde han faa Laan, og selv om Kassen led noget Tab ved en Laantager, kom dette ikke til at virke paa de andre, idet den solidariske Forpligtelse var udelukket. Hvilket Grundlag hviler nu det foreliggende Forslag paa? Det hviler paa det Grundlag, at der skal være smaa Foreninger, men de maa ikke være alt for smaa. En Forenings Laaneværdi skal variere mellem 1,000 og 10,000 Kreaturer, og Bestyrelsen skal ansætte Laaneværdien efter det Antal Kreaturer, der normalt kan holdes paa den paagældende Ejendom. Det er altsaa et helt andet Grundlag end det, hvorpaa Lovforslaget om en Centralkasse hvilede, idet der her forudsættes dannet en Slags Forening og bestemmes, at ingen uden for Foreningen skal kunne faa Laan af den. Der skal dernæst indskydes 2 Kr. pr. ansat stort Kreatur til en Reservecfond. Midlerne tilvejebringes ved et Laan fra Statskassen, der udgør 30 Kr. pr. ansat stort Kreatur. Dette Laan af Statskassen skal forrentes med $3\frac{1}{4}$ pCt., men for at Statskassen kan være sikret, fordres der solidarisk Forpligtelse. Det Offer, der her bringes fra Statskassens Side, bliver derfor ikke synderlig

stort. Det eneste Tab, der kan være Tale om, er et lille Rentetab, thi jeg tror, at naar Staten under de nuværende Renteforhold faar $3\frac{1}{4}$ pCt. af sine Penge, kan den ikke faa noget Tab. Den Risiko, Staten forøvrigt har, tror jeg, at jeg godt kan sige er lig Null. Naar Staten forbeholder solidarisk Ansvar over for sig, saa at den, naar der kommer Tab, kan fordre det erstattet hos alle Interessenterne, og naar den desuden for det resterende Beløb faar Udpantningsret, tror jeg ikke, at der kan blive andet Tab for den end en lille Smule Rentetab. Enhvert Medlem har dernæst Ret til at faa Laan paa 3, 6 eller 9 Maaneder med et Beløb, der svarer til 50 Kr. pr. ansat Kreatur, dog ikke ud over 5,000 Kr. Jeg synes, at disse korte Laan ikke ere fuldt betryggede for Laantageren, det er meget risikable Laan at modtage, idet han ikke er sikker paa, hvis han f. Eks. laaner paa den kommende Høst, at Høsten da svarer til hans Forhaabninger, saa at han efter den kan betale Laanet tilbage. Og laaner han for at komplettere sin Besætning, naar han af en eller anden Grund har lidt Uheld, naar et eller flere Kreaturer ere døde, vil det ogsaa ofte være vanskeligt, at faa Pengene ind igen i rette Tid, og Pengene skulle jo være tilbagebetalt senest 3 Maaneder efter det Mars Udløb, hvori han har laant dem. Forrentningen maa dernæst ikke overstige $4\frac{3}{4}$ pCt. — den kan naturligvis være noget lavere, idet $4\frac{3}{4}$ pCt. er sat som Maksimumsgrænse. Jeg tror, det er meget dyre Penge. Den Mand, der skal give $4\frac{3}{4}$ pCt., er meget ilde faren, og jeg tror vanskeligt, at han i Længden er til at redde. Det, der vil gøre denne Forening mindre virksom, er det solidariske Ansvar. De, der have Sikkerhed nok at byde, kunne vist uden Vanskelighed faa Penge til 4 à $4\frac{1}{2}$ pCt., og de ville derfor nødvendig træde ind i denne Forening paa Grund af det solidariske Ansvar. Og de, der ikke kunne faa Laan ad andre Veje, kunne jo ikke komme ind i Foreningen, idet Bestyrelsen ikke vil anse dem for gode nok. Saaledes vil det gaa, hvis Forholdene udvikle sig sundt, men udvikle de sig saaledes, at de, der gaa ind i denne Forening, blive Folk, der ikke kunne faa Laan andetsteds, saa skal jeg indrømme, at Staten muligvis kan komme til at lide Tab, uagtet det ligger meget fjernt, thi man skulde ikke tro, at Medlemmerne i denne Forening skulle blive stillede saaledes, at Statskassens Laan ikke kunde tilbagebetales. Jeg tror altsaa, at man ikke skal vente sig alt for meget af det foreliggende Lovforslag. Nu er det af forskellige ærede Medlemmer, i al Fald af et Par ærede Med-